

Jaargang 2, november 2015
Verkoopprijs € 1,95

Natuurhus

Almelo

Foto Yvonne Kuiphuis

Scharrelkids op zoek naar echte paddenstoelen

Na het versieren van een mooie kaboutermuts voor de jongste kinderen, gingen beide groepen van de Scharrelkids samen op pad naar het Nijreesbos, op zoek naar echte paddenstoelen. Nadat er enkele paddenstoelen goed waren bekeken, zijn de oudsten verder het bos doorgedaan, en de jongsten hebben leuke spelletjes in het bos gedaan.

Yvonne Kuiphuis

Colofon:

Het Natuurhusblad is een gezamenlijke uitgave van: AstronA, Imkersvereniging 't Iemenschoer, IVN, Groei & Bloei, KNNV en Nivon.

Oplage:

900 exemplaren

Uitgave:

november 2015

Redactiewerkgroep:

Ron Poot - Geesje Vinke - Jurgen Foortjes - Robert van Lente - Yvonne Kuiphuis

Eindredactie:

Suzan Crooijmans, OOK. voor teksten

Vormgeving:

Jos van het Reve, Weidevogel Reclameproducties

Drukwerk:

Blad.nl

Lid worden?

Bent u enthousiast over de Stichting Natuurhus Almelo en/of één van de betrokken verenigingen? Ga naar www.natuurhusalmelo.nl/vrienden en word lid!

Heeft u een idee, vraag, artikel of foto? Neem contact op voor 25 november via info@natuurhusalmelo.nl. Sluitingsdatum kopij voor het volgende nummer is 25 november.

Adres:

Tijdelijk Natuurhus, Deldensestraat 205, 7601 RT Almelo
telefoon: 0546-451483 bereikbaar op maandag, dinsdag en woensdag.

Emailadressen Natuurhus Almelo

Algemeen mailadres (webmaster):	info@natuurhusalmelo.nl
Bestuur stichting Natuurhus Almelo (secretariaat):	secretaris@natuurhusalmelo.nl
Foto's en artikelen voor het Natuurhus blad:	redactie@natuurhusalmelo.nl
Aanmelden van vrijwilligers:	vrijwilliger@natuurhusalmelo.nl
Natuur- en milieueducatie scholen:	onderwijs@natuurhusalmelo.nl
Opgeven voor cursussen (zoals natuurgidsen):	cursus@natuurhusalmelo.nl
Jeugdactiviteiten Scharrelkids:	scharrelkids@natuurhusalmelo.nl
Adreswijzigingen en aanmeldingen vrienden:	ledenbeheer@natuurhusalmelo.nl

Inhoud Inhoudsopgave

Bestuur ... Ron Poot (Natuurhus)	4
In beeld ... Ron Poot (Natuurhus)	5
Nieuws	6
Gezoem ... Jurgen Foortjes ('t Iemenschoer)	8
Basiscursus imkeren ... Jurgen Foortjes ('t Iemenschoer)	9
Focus op waterdieren ... Eveline Stegeman-Broos (KNNV)	10
Langlaufen en wandelen in de Harz ... Rieneke Gerritsen (Nivon)	12
Onder de sterrenhemel ... Robert van Lente (AstronA)	14
Groei & Bloei ... Anne Nijs (Groei & Bloei)	16
Activiteitenkalender	17
Harry Kuiphuis, vrijwilliger pur sang ... Jenny van Dorsten (IVN)	20
De Camellia ... Anne Nijs (Groei & Bloei)	22
Natuur geneest ... Pierre Marnette (KNNV)	24
De groene bibliotheek ... Truus Hoesseler (Natuurhus)	25
Vanuit de bouwcommissie ... Ted de Jong (Stichting Natuurhus)	26
Kringlopen in balans houden ... Martin Mulder (IVN)	28
Van de jonge natuurliefhebbers ... Yvonne Kuiphuis en Lynn Smit (IVN)	30
Vrienden van Natuurhus Almelo	34
Natuurhus Almelo, de zes verenigingen	35

HARDLOOPSCHOOL
DE MOOIE VROUW

De juiste STAP om fitter te worden!
Voor mannen en vrouwen
Ook voor bedrijven en instellingen

Bianca van Marle-Paus
Mooie Vrouwenweg 45, 7608 RC Almelo
www.hardloopschool-demooievrouw.nl

Bestuur Wisseling van de wacht

Ron Poot

Afgelopen periode heeft het bestuur een flinke wisseling van bestuursleden meegemaakt. Er zijn nieuwe personen bijgekomen en een aantal 'mannen van het eerste uur' hebben afscheid genomen.

Johan Andela

Nieuwe bestuursleden zijn Johan Andela en Karst Rodenstein. Van harte welkom. Martin Mulder en Frank van Marle, beide initiatiefnemers van het project en secretaris Theo van Dijk hebben afscheid genomen. Onder veel dank voor hun inspanningen zijn ze uitgezwaaid. Gelukkig zijn

ze daarmee niet verdwenen voor het Natuurhus. Op de achtergrond blijven zij actief en betrokken bij de activiteiten van de stichting. We zijn nog op zoek naar een nieuwe voorzitter en secretaris. Deze functies zijn op het moment van schrijven nog vacant.

Nieuwbouw

De bouw van het Natuurhus op het Hagenpark is in een nieuwe fase terechtgekomen. De eerste gedachte om een samenwerking met een horecabedrijf aan te gaan, is verlaten. De ondernemer die hiervoor belangstelling had, is door omstandigheden afgehaakt en ook waren er knelpunten met het bestemmingsplan. Daarom is nu

Karst Rodenstein

gekozen voor een kleiner gebouw met één verdieping en beperkte horecavoorzieningen overdag. Er is inmiddels een nieuwe tekening en daarnaast zijn er nog volop gesprekken gaande om de financiering rond te krijgen.

De activiteiten in en rond het Natuurhus gaan door. Het is geweldig dat er steeds mensen zijn die geheel vrijwillig zich inzetten voor ondersteuning van het onderwijs, beheer van leskisten, tentoonstelling, tuinonderhoud, bemensing van het gebouw, ledenbeheer, kinderactiviteiten en nog veel meer. Toch merken we ook dat het 'trekken van de kar' op de schouders van een beperkt aantal actieve mensen komt. Voor de continuïteit van ons mooie werk hebben we echt behoefte aan nog meer kartrekkers die zich verantwoordelijk voelen voor een kleine of grote taak en hierin de voortrekkersrol willen nemen. Ieder die hart heeft voor het Natuurhus en er wat tijd en energie in wil stoppen, nodigen we dan ook van harte uit mee te doen.

**Gespecialiseerd in
spelt en desem
producten**

Ootmarsumsestraat 28, Almelo
Telefoon 0546 - 813211

noordelijke groene long

Ron Poot, Natuurhus

De Bleskolk bevindt zich ten noorden van de wijk De Haghoek. Ooit was het een heidegebied, grenzend aan het uitgestrekte veen ten noorden van Almelo. Daar vind je nog maar weinig van terug, een enkel struikje nog in de berm van een drukke weg. Het groene gebied is ernstig doorsneden door wegen zoals de Bleskolksingel en ook al flink volgebouwd met industrie.

Misschien is het niet de fraaiste van Almelo's longen, toch bevat de Bleskolk een paar glanzende pareltjes. Achter de Europaflat kun je een leuk stukje in, een greppel over en je bevindt je op een houtwal. Oude bomen en een paadje dat rondom een akker loopt. Als je het pad oostwaarts volgt, kom je achter het asielzoekerscentrum terecht, in een verrassend leuk bos. In het voorjaar is er een rijke ondergroei met lelietje-vandalen, salomonszegel en dalkruid. Zelfs komt er nog een koningsvaren voor, deze statige varen kan wel 100 jaar oud worden. Aan de noordzijde kent het pad een dichte meidoornhaag met veel zangvogeltjes.

Door de Bleskolk loopt de Hollander graven, rijk begroeid met fluitenkruid en in de zomer omzoomd met water- en oeverplanten. Als je die volgt, kom je aan de andere kant van de Bleskolksingel, bij het Meulenbelt. Dit zorghuis is omgeven door bomen en ook hier een interessante houtwal waarover je leuk kunt lopen. Aan de westelijke kant loopt het kloosterpad, waardoor je in een open agrarisch stukje komt, achter transportbedrijf Bolk. Met wat geluk kom je hier nog een paar patrijzen tegen en wat rammelende hazen.

Erelid 't Iemenschoer

Theo van Dam werd in de najaarsvergadering van imker-vereniging 't Iemenschoer in het zonnetje gezet. Al jaren zet Theo zich in voor de vereniging op allerlei gebied. Leden kunnen altijd een beroep op Theo doen en de vereniging heeft vaak van zijn kennis en kunde gebruik gemaakt. Als het gaat om bestuurlijke zaken, les geven aan beginnende imkers of de koninginnenteelt, Theo heeft op veel manieren bijgedragen aan de kennis van en over bijen.

't Iemenschoer dankt Theo voor zijn waardevolle bijdrage en we hopen dat hij ook in de toekomst zijn steentje wil bijdragen.

< Uit handen van voorzitter Hans Oude Luttikhuis ontving Theo van Dam een speld waarop honingraatjes bevestigd zijn.

Winterfair op Krikkenhaar

Hannie Snel, Nivon

Quilten, schilderen, fotograferen, de leeskring, de reisclub, wandel- en fietsactiviteiten en vele kraampjes vormen het decor van de eerste winterfair van natuurvriendenhuis Krikkenhaar. De fair wordt gehouden in het weekend van 21 en 22 november.

Hopelijk in een mooie vroegwinterse sfeer organiseert natuurvriendenhuis Krikkenhaar in november voor de eerste keer een winterfair. De bezoekers kunnen genieten van veel verschillende activiteiten van de Nivon-afdelingen Almelo en Hengelo. Op het mooie buitenterrein staan verschillende kraampjes met allerlei interessante artikelen, ook voor de verkoop. Mocht het onverhoopt slecht weer zijn, dan worden de kraampjes binnen opgezet. Uiteraard wordt de inwendige mens niet vergeten. Naast thee en koffie zijn lekkernijen verkrijgbaar, die bij het eind van het jaar horen.

Kabouterpad

En dan is er nog een bijzondere opening! In het bos rond Krikkenhaar wordt op 21 november 's middags het kabouterpad geopend. Leuk voor kinderen vanaf de basisschoolleeftijd maar zeker ook voor hun ouders, opa's, oma's enz. Op het pad zult u die dagen mysterieuze figuren kunnen tegenkomen. Maar of zij ook alle opdrachten die bij de tocht horen kunnen maken, is maar de vraag. Nieuwsgierig geworden? U bent van harte welkom. We zien u graag op 21 of 22 november op Krikkenhaar, ook in de winter een prachtige bestemming. U kunt dan tussen 11 en 16.30 uur.

Alles over Clematis

Op 25 november komt kweker Ton Hannink naar Almelo om te vertellen over de opkweek en verzorging van Clematissen. Klimplanten brengen hoogte in de tuin en vragen weinige ruimte. Ze maken vaak dankbaar gebruik van pergola's, schuttingen, muren en bomen.

Ton Hannink is een groot kenner van Clematissen. Hij is verzamelaar en kweker. Hij weet alles over het planten, de verzorging, bemesting en standplaats van de diverse soorten. Locatie: De Schouw, Kerkplein 3 Almelo; 20.00 uur. Entree: leden € 1,00, niet-leden € 3,00

Expositie vakantiefoto's

Wim Scheltens, Nivon

De fotogroep van het Nivon Almelo toont in de bibliotheek aan Het Baken de Fotokerstsalon met een selectie foto's over het jaar 2015. Het accent ligt dit jaar sterk op foto's die tijdens de vakantie door de leden zijn genomen. De leden laten echter zien dat men dicht bij huis ook interessante opnames kan maken.

Huize Almelo

Bij de buitenandopnames zijn opvallend veel foto's van het fjordengebied in Noorwegen. Dit komt omdat twee leden van de fotoclub dit gebied tijdens de vakantie hebben bezocht.

Voor een mooie vakantiefoto hoeft je niet ver te reizen. Een roos in de tuin kan al een fascinerende opname opleveren, een avondwandeling in de zomer kan leiden tot een sfeeropname van een ondergaande zon. Zelfs een regenachtige dag kan mooie opnames opleveren. Ons nieuwste lid laat zien dat natuurverschijnselen op de vensterbank reflecteren in alledaagse voorwerpen. Al dan niet met eenvoudige beeldbewerking ontstaan surrealistisch aandoende beelden. Gemeenschappelijk delen de leden van de fotogroep de fascinatie voor natuurverschijnselen die te maken hebben met licht en kleur.

De expositie is te zien van dinsdag 15 december 2015 t/m zaterdag 9 januari 2016.

De opening is woensdag 16 december 2015 om 20.00 uur in de centrale bibliotheek te Almelo, Het Baken 3.

Nieuwjaarsbijeenkomst Nivon

Op 9 januari houden Nivon-afdeling Almelo en natuurvriendenhuis Krikkenhaar een gemeenschappelijke nieuwjaarsbijeenkomst. Iedereen die zich betrokken voelt bij Nivon-Almelo of Krikkenhaar is van harte welkom. Een mooie gelegenheid om onder het genot van een

drankje en een hapje oude bekenden weer eens te ontmoeten of nieuwe contacten te maken. Zaterdag 9 januari 2016 van 15.00 tot 17.00 uur. Natuurvriendenhuis, Krikkenhaar 11, 7627 PA Bornerbroek.

Speciale sterrenkijkavond voor kinderen

Op donderdag 14 januari 2016 kunnen kinderen bij AstronA door grote telescopen naar de sterren kijken. De kijkavond begint al om 18.30 uur en duurt tot 20.30 uur. Voor de kinderen is er limonade en sap, voor ouders koffie en thee.

Kosten voor niet leden: 3 euro per kind en 1 euro voor ouder(s). Adres: Noordikslaan 47 Almelo (E. Sarink, 0546-863660).

Een bijzonder honingjaar

Jurgen Foortjes, 't Iemenschoor

Dit seizoen is er voor ons, imkers, een waarbij we ons toch wel even achter ons oor krabben. Voor de imker die dit jaar honing wilde oogsten, viel dit jaar bitter tegen. Een voorjaar dat zo koud was dat de bijen alle honing zelf opaten om hun nest warm te houden. En een zomer met hoofdzakelijk van die donkere..... nu ja, laten we het maar gewoon zeggen: Luizenhoning.

Momenteel hebben we de bijen ingewinterd. Dat wil zeggen dat we onze bijen waarvan we honing hebben geoogst, compensatie bieden door ze geconcentreerd suikerwater terug te geven. Daarop kunnen de volken goed overwinteren. De honingvoorraad van de bijen wordt aangevuld met suikerwater dat de bijen zelf indikken. Zo heeft een volk, voordat het de winter ingaat, zo'n 14 kilo wintervoer in de kast. Ook volken waarvan we geen honing hebben geoogst, hebben het dit jaar moeilijk. Geen greintje voer in de kast! Ook deze volken moeten we dit jaar flink bijvoeren om ze de winter door te helpen.

Een koud voorjaar

Zoals gezegd was het dit voorjaar voor de honingimker armoe troef. De bijen leverden nauwelijks honing vanwege het koude voorjaar. Vooral de nachten waren erg kil waardoor de bijen alle energie nodig hadden om hun broednesten op temperatuur te houden. Was vorig jaar een prima honingseizoen, dit jaar bleef er voor ons aanzienlijk minder over.

Oké, daar kom je als imker wel overheen. Vooral als je geluiden om je heen hoort van ervaren imkers die zeggen dat de bijen dit in de latere zomer wel weer zullen compenseren. Dat geeft vertrouwen. Meestal slinger je in een seizoen twee keer. In mei-juni voorjaars-honing en in juli nog een keer de zomerhoning. In een jaar als dit, waarin het voorjaar dan wat mager was, ga je dan al snel voor misschien wel een derde keer slingeren, zo begin tot half augustus. Maar niks hoor, dit keer niet. Er viel weinig te slingeren. En niet alleen bij mij. De meeste imkers die ik sprak, vonden hetzelfde in hun kasten. Hoewel een enkeling toch nog pochte over een grandioze oogst. Zo hoorde ik een imker die met trots meldde dat hij een geweldige honingopbrengst had van een bepaalde dracht vlak bij hem in de buurt. Van diezelfde dracht gaf de imker die daar zijn bijen heeft staan en die ik toevallig goed ken, mij aan dat hij er geen druppel honing aan had overgehouden. Dus zeg het maar. Meerdere keren heb ik horen zeggen dat er ongeveer een derde minder oogst is dan vorig jaar.

Honingkeuring

Honingkeuring

Het resultaat van de honingoogst toonde zich op de honingkeuring van onze vereniging op 3 september. Praktisch alle honing die werd ingezonden, was erg donker van kleur. Mooie lichtgouden honing zoals linde-honing zat er dit jaar niet tussen. Alle honing was dit jaar donker, soms op het zwarte af. Hoe dat komt?

Honingdauwhoning

De donkere honing is honingdauwhoning. Normale honing komt van nectar uit de bloemen van planten.

Honingdauw is een heldere nectarachtige vloeistof die wordt afgegeven door veel soorten blad- en schildluizen, witte vliegen en de schimmel moederkoren. Deze zuigen plantensappen op maar verbruiken niet alle suikers waarna deze in vloeibare vorm worden afgegeven. Honingdauw heeft via de maag van de luis toch al weer een extra bewerking ondergaan en heeft een rijkere samenstelling. Bijen oogsten dankbaar deze zoete afscheiding van de luizen om ze als honing in de raten op te slaan. Luizenhoning wordt deze ook wel genoemd. Maar dat doen we liever niet, klinkt wat onsmakelijk. Toen ik een potje crème-honingdauwhoning van een imker kreeg om te proeven bedacht ik spontaan de naam 'luizen-crème'. "Beter niet", gaf zijn gezichtsuitdrukking me te lezen.

Donkere honing

Basiscursus imkeren

Jurgen Foortjes, 't Iemenschoor

Dit afgelopen seizoen gaf bijenvereniging 't Iemenschoor voor het eerst sinds jaren weer een basiscursus imkeren in Almelo. Het merendeel van de veertien cursisten waren werknemers van het ziekenhuis. Zij deden mee aan het duurzaamheidsinitiatief van het ZGT waarbij op het ziekenhuisterrein een bijentuin werd aangelegd en een bijenstal geplaatst.

Inmiddels zijn de cursisten in het bezit van een imkerdiploma en is de stal bezet met bijenvolken. De docenten en praktijkbegeleiders hebben genoten van de goede en vooral enthousiaste sfeer die binnen dit cursistenteam heerste. Ook komend seizoen biedt 't Iemenschoor de basiscursus aan. De cursus begint in februari en bestaat uit vier theorielessen en twaalf praktijklessen. Onder begeleiding van een docententeam wordt een heel bijenjaar doorlopen, waarbij alle basisvaardigheden van het imkeren aan bod komen. Iedere cursist wordt bij inschrijving automatisch lid van zowel de bijenvereniging

als de landelijke NBV en ontvangt om de twee maanden het blad 'Bijenhouden'. Tevens ontvangt elke cursist een eigen bijenvolk van de vereniging. Het cursusgeld bedraagt € 175,-. Aanmelden voor de basiscursus aanmelden bij het secretariaat van 't Iemenschoor via carindejong@hotmail.com vóór 1 januari 2016. Ook biedt 't Iemenschoor u het komende jaar de mogelijkheid om een bijenvolk te huren voor in uw tuin. Ook hiervoor kunt u voor meer informatie contact opnemen met het secretariaat.

Libellen

onder water

Eveline Stegeman-Broos, KNNV

Libellen, zweefvliegen, schietmotten en muggen leven langer onder water dan erboven. Veel mensen staan er niet bij stil dat deze rondvliegende insecten, die je ziet langs de waterkant, als larve in het water leefden. In een serie artikelen 'Focus op waterdieren', aandacht voor deze onderwaterperiode.

In toenemende mate wordt aandacht besteed aan volwassen libellen. Niet zo verwonderlijk natuurlijk, het zijn prachtige dieren die het goed doen voor de camera. Maar voor de larven van deze dieren was tot voor kort veel minder interesse. Recent zijn er twee bijzonder fraaie fotoboeken verschenen van Christophe Brochard en Ewoud van der Ploeg, die zeker uitnodigen om ook de larven eens nader onder de loep te nemen.

Onzichtbaar

Libellenlarven kun je tegenkomen in allerlei wateren, van bronbeken tot uitdrogende vennen. Afhankelijk van de soort leven ze een aantal maanden (juffers) tot een aantal jaren (bronlibel) als larve onder de waterspiegel. Dit is vooral afhankelijk van de watertemperatuur en de

voedselrijkdom van het water. In ondiepe voedselrijke plasjes zal de ontwikkeling van de larven snel gaan. In koude voedselarme bronbeken duurt het langer voordat de larve is volgroeid. Libellenlarven leven vaak verscholen tussen de waterplanten of ingegraven in de bodem. De lichaamsbouw van de larven is hierop aangepast. De Beekrombout bijvoorbeeld heeft graafpoten waarmee hij zich snel kan ingraven. De larve van de Viervlek heeft korte poten en veel beharing waaraan kleine bodemdeeltjes blijven kleven, waardoor deze larve nog onzichtbaarder wordt. Veel juffers en witsnuitlibellen kunnen tijdens een vervelling de kleur aannemen van hun omgeving waardoor ze een goede schutkleur krijgen. Vind maar eens een groene larve tussen het veenmos! Dit allemaal

om te voorkomen dat ze worden opgegeten door vissen, keverlarven, amfibieën of zelfs soortgenoten. Er zijn ook larven die grotere rugdoorns ontwikkelen in wateren waar veel vis zit. Een andere strategie is door je dood te houden bij aanraking. Een goed voorbeeld hiervan is de larve van de Glassnijder.

Jagers

Een larve vervelt in zijn leven meerdere malen. Afhankelijk van de soort en de omstandigheden waarin de larve leeft, varieert dit van minimaal zeven tot maximaal zeventien keer. Er moet dus goed gegeten worden. Ook daar hebben de larven weer een eigen strategie voor. Er zijn passieve jagers die verscholen afwachten tot een prooi in de buurt komt en dan genadeloos toeslaan. Actieve jagers hebben vaak langere poten en staartlamellen waarmee ze zich snel kunnen voortbewegen. Het zijn larven die zich over het algemeen tussen de planten ophouden zoals veel juffers, heidelibellen en diverse glazenmakers. Alles wat kleiner is dan de larve zelf kan worden gegeten. Grote glazenmakers kunnen met hun monddelen zelfs slakken uit hun huisje krijgen. De mond (labium) van bijvoorbeeld de bronlibel is aangepast aan het vangen van zoetwatervlokreeften in stromende wateren. Ook kleine visjes en amfibieënlarven worden niet ongemoeid gelaten.

Transformatie

Als de larven volgroeid zijn, sluipen ze uit. Ze kruipen uit het water langs een plantenstengel omhoog of lopen de oever op. De vuurjuffer is er vaak als eerste bij en sluipt al begin april uit. De Noordse glazenmaker wacht zijn beurt af en komt pas eind september in actie. Het is een wonderlijk fenomeen om een larve te zien transformeren tot volwassen libel. Wie dit nog nooit heeft gezien raad ik aan om begin mei op een mooie zonnige ochtend eens te gaan kijken bij het Hondenven. Talloze viervlekken en smaragdlibellen zien dan hun kans schoon om aan hun volwassen fase boven water te beginnen. De tijd is gekomen om als libel een partner te zoeken en zich voort te planten. Eitjes worden in het water afgezet en het leven onder water als larve kan weer beginnen.

spelen
is ook
leren

Je kind centraal

Twentepoort Oost 10, 7609 RG Almelo
tel. 0546 545 070

www.kovdecirkel.nl

kinderdagverblijf | buitenschoolse opvang | gastouderopvang

Langlaufen en wandelen in de Harz

Rieneke Gerritsen, Nivon

Voor de 14^e achtereenvolgende keer organiseert de Almelose Nivon-afdeling een langlauf- en wandelweekend in de Harz. Het weekend is bestemd voor Nivon-leden en leden van partnerverenigingen die betrokken zijn bij het Natuurhus. Wie zin heeft, kan mee op 12, 13 en 14 februari 2016.

In de maand februari is de Harz behoorlijk sneeuwzeker. De langlauf- en wandelroutes beginnen naast het huis en zijn geschikt voor beginners en gevorderden. Vlakbij het huis is een locatie waar langlaufski's kunnen worden gehuurd. Naast langlaufen kan er ook prima in de sneeuw worden gewandeld over 'winterwandelpaden'. Dat zijn stevig gewalste wandelpaden naast de loipes. Voor de alpine-skiërs zijn er binnen een straal van enkele kilometers verschillende goede pistes. Voor het geval de sneeuw het laat afweten, heeft het gebied andere mooie dingen te bieden. In de omgeving zijn prachtige oude stadjes en goede wandelmogelijkheden. Tijdens het weekend kan iedereen zijn eigen programma maken. Overdag gaat iedereen z'n eigen gang waarbij vaak wel spontaan groepjes worden gevormd. Het enige

gezamenlijke is het eten en 's avonds zitten we gezellig bij elkaar met spelletjes, een goed gesprek en muziek.

Verblijf

We logeren in NaturfreundeHaus Oderbrück in Sankt Andreasberg in de Harz. Daar hebben we de beschikking over een aantal tweepersoonskamers en enkele driepersoonskamers. We kunnen vrijdag rond 12.00 uur onze bagage in het huis kwijt en officieel om 16.00 uur in de kamers. We kunnen zondag tot 14.00 uur blijven, waardoor een groot deel van de dag nog kan worden gelanglauft of gewandeld. De warme maaltijden op vrijdag en zaterdag en het ontbijt op zaterdag en zondag worden door het huis verzorgd. Tegen extra betaling kan men tevens een lunchpakket meenemen.

Reis

In principe reist iedereen op eigen gelegenheid, waarbij soms carpoolen geregeld kan worden. Met de auto is het circa 3,5 uur rijden. Op vrijdagochtend en zondagmiddag is het meestal rustig op de weg. In Duitsland zijn winterbanden verplicht. Sneeuwkettingen meenemen, is aan te bevelen. Het NaturfreundeHaus in de Harz is ook met het openbaar vervoer goed bereikbaar.

Kosten

De kosten per persoon, op basis van halfpension, liggen rond de 65 euro, exclusief huur van lakens en slopen, ski's en schoenen. Voor inlichtingen en aanmelden kun je terecht bij Ina ter Avest, 06-33922900, avest104@gmail.co

kleding voor een actief buitenleven

heren o.a.

Culture

HV Polo

Alan Red

Cavallaro

Vanguard

PME Legend

exclusive & casual clothing

Split Level

men - women

dames o.a.

Mac

IKKS

Oska

HV Polo

Cavallaro

Creenstone

Josephine & Co

Aventures des Toiles

(parkeren kan in de Hagenborgh garage)

Grotestraat 104 Almelo 0546 811411 www.splitlevel.nl

Sterrenhemel

Panorama

Herfstdag

Robert van Lente

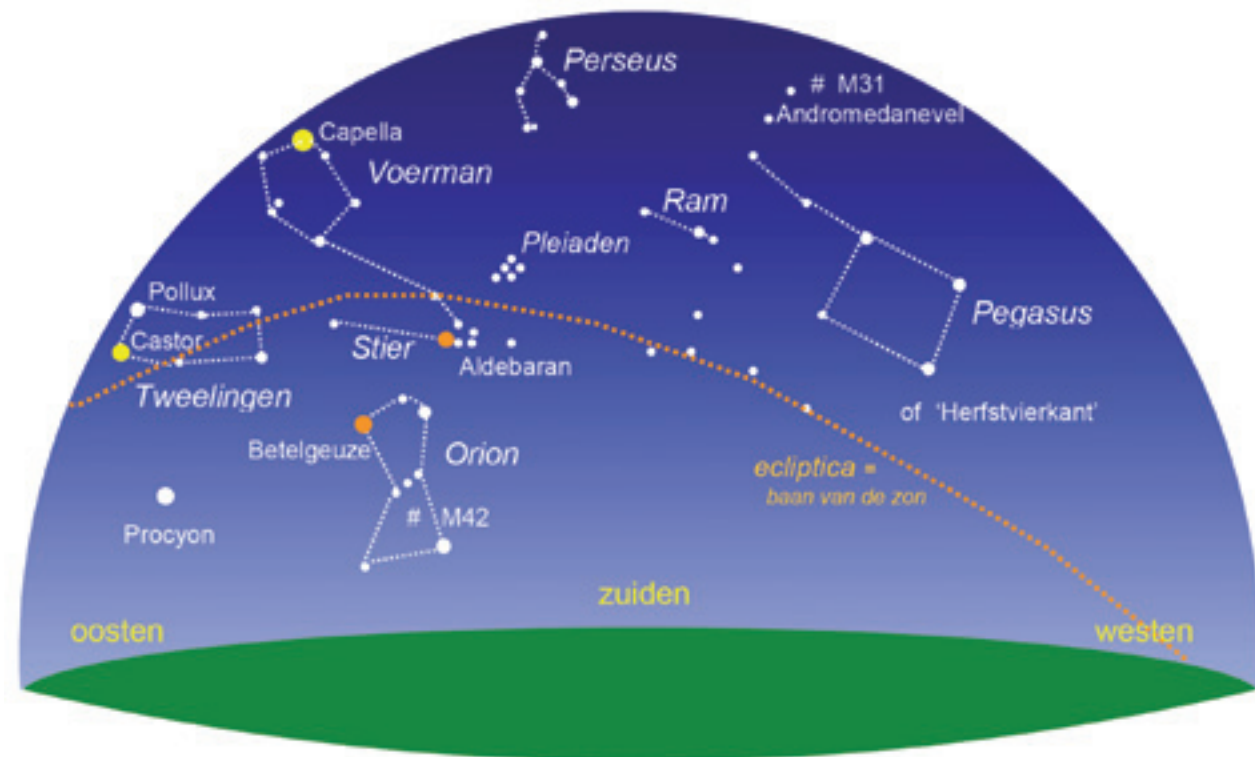
Voor velen is de sterrenhemel een warboel van lichtpuntjes waaruit je geen wijs kunt worden. Reuze ingewikkeld, die astronomie. Toch zit er veel meer orde in de sterrenhemel dan je zou denken. Het is weliswaar elke maand weer anders, maar elk jaar (vrijwel) hetzelfde.

Je zou de jaarlijkse rondgang langs de sterrenhemel kunnen vergelijken met een rondgang in Panorama Mesdag. Al lopend zie je steeds weer een ander deel van dit panorama totdat je je beginpunt passeert en je alles opnieuw ziet. Zo maken we ook op de aarde in één jaar één hele ronde langs het 'sterrenpanorama'. Het jaar daarop maken we weer dezelfde ronde langs de min of meer vaste sterrenhemel. Alleen de planeten (letterlijk: dwaallichten) veranderen steeds van positie.

Wintersterrenhemel

De komende maanden hebben we zicht op de wintersterrenhemel. In het oosten zijn de sterrenbeelden Twee-

lingen, Orion en Stier goed herkenbaar. De twee heldere sterren Castor en Pollux vormen samen de hoofden van de Tweelingen. De Oranje ster Aldebaran zou het oog van Stier moeten verbeelden. Orion lijkt wat op een zandloper. De oranje ster Betelgeuze is ongeveer 500 keer zo groot als onze zon. Niet alleen de aarde maar ook de planeet Mars zou nog binnen de omtrek van deze gigant vallen. In de Orion-nevel (M42), die al met een goede verrekijker te zien is, ontstaan nieuwe sterren. Meer naar het westen is het herfstvierkant Pegasus te zien, met daarbij in de buurt de Andromeda-nevel (M31), die op ruim 2,5 miljoen lichtjaar van ons afstaat.

De zuidelijke avondsterrenhemel van november 2015 – januari 2016

Ochtendmaan op Sinterklaaspapier

Enkele jaren geleden ontstond er enige ophef over de 'verkeerde maan' die afgebeeld stond op de sinterklaasverpakking. In plaats van een wassende maan, die vooral 's avonds te zien is, stond op veel papier een C-vormige, afnemende maan afgebeeld. Maar die is alleen

's morgens te zien. De tabel toont ons dat we begin december vooral 's morgens de maan door de bomen kunnen zien schijnen: het heerlijk ochtendje is gekomen. Inderdaad, want AstronA hoopt 's morgens weer met het 'Missie Maan'-project met telescopen bij scholen naar de maan te kijken. Zie ook www.astrona.nl.

Maanfase		November	december	januari	zichtbaarheid
Laatste kwartier	☾	3	3	2	vooral 's morgens
Nieuwe maan	●	10	11	10	niet zichtbaar
Eerste kwartier	☾	19	18	17	vooral 's avonds
Volle maan	☾	25	25	24	hele nacht

De maanfasen van november 2015 – januari 2016

HAN'S NATUURVOEDING

Het biologische avontuur voor al uw dagelijkse boodschappen!

Wij verkopen producten uit de biologische landbouw waar het respect voor mens, dier en plant voorop staat.

Openingstijden
Maandag t/m vrijdag 09.00 - 18.00 uur
Zaterdag 09.00 - 17.00 uur

**Han's Natuurvoeding • Schuttenstraat 4
7607 JA Almelo • Tel.: (0546) 81 00 25
www.hansnatuurvoeding.nl**

Stinsenplanten

Anne Nijs, Groei&Bloei

Stins is het Friese woord voor stenen huis. Stinsen zijn versterkte adellijke woningen. De bewoners van deze stinsen brachten in vroeger eeuwen vreemde planten mee van hun verre reizen. Tot de stinsenplanten behoort een heel scala geliefde en minder geliefde planten.

U zult het niet geloven, maar zo is onder andere het door veel tuinliefhebbers gehate zevenblad in ons land terecht gekomen. Maar ook fluitenkruid, dagkoekoeksbloem, het bosvergeet-mij-nietje en het sneeuwkllokje. Ook het leuke bolgewasje Scilla is een 'stinsenplant'. Oorspronkelijk komt het uit Iran. De Nederlandse naam is sterhyacinth. In het wild komt u Scilla tegen in het vechtheidegebied en in de duinen tussen Den Haag en Bergen (N-H). Scilla's zijn ook te vinden in Groningen, Friesland en Overijssel op landgoederen in het rivierengebied.

Scilla

Een leuke combinatie vormt Scilla met Eranthis (winterakoniet) en Galanthus (sneeuwkllokje). De eerste blauwe Scillabloempjes bloeien vaak al eind februari. Het zijn dankbare verwilderingsbolletjes in de halfschaduw. Deze bolletjes voelen zich, net als alle andere stinsenplanten, hier zo goed thuis dat ze groeien alsof het inheemse planten zijn.

Andere bekende stinsenplanten zijn daslook, holwortel, lenteklokje, herfsttijloos, vogelmelk, bosanemoon en boerenkrokus. Maar de lijst met stinsenplanten is veel langer. U zult verbaasd zijn als u op internet kijkt en ziet welke planten allemaal bij de stinsenplanten horen.

De zes verenigingen hebben samen een heel gevarieerd en breed activiteitenaanbod voor hun leden (samen bijna 1.000) en belangstellend publiek. Zo heeft het NIVON een leeskring en er zijn werkgroepen fotografie, olieverf-schilderen, patchwork/quiltten en tekenen/schilderen. In deze groepen staat het gezamenlijk bezig zijn met de hobby centraal, soms wordt iemand uitgenodigd voor het geven van instructie. Groei & Bloei organiseert onder andere lezingen over tuinonderwerpen en excursies naar fraaie tuinen. Het KNNV verricht veel veldonderzoek naar planten en dieren. Bijenvereniging 't Iemenschuur geeft informatie over het houden van bijen, AstronA geeft educatie op het gebied van de sterrenkunde en IVN schenkt veel aandacht aan educatie over duurzaamheid, natuur en milieu.

Wekelijkse activiteiten in het Nivon-nus, Smetanastraat 55A, Almelo

Bij alle activiteitengroepen zijn nieuwe leden van harte welkom. Leden van de andere bij het Natuurhus aangesloten verenigingen zijn welkom onder dezelfde voorwaarden als de 'eigen' leden van Nivon-Almelo. Het komt meestal neer op vergoeding van materiaalkosten en een bijdrage voor koffie of thee. Kom gerust eens kijken!

- Maandagmiddag, 13.30 uur: Olieverfschilderen, contact Marjolein Haaksman,
- Dinsdagmiddag, 13.30 uur: Patchwork en quiltten, Janny Hammink
- Woensdagochtend, 09.30 uur: Teken en schilderen, Ali Jansen

Overige activiteiten

- Eerste maandag van de maand, 19.30 uur: Fotografie, Wim Scheltens
- Een aantal donderdagmiddagen verspreid door het jaar, 14.00 uur: Leeskring, Hanneke Snel

Nivon-Almelo is altijd bereikbaar via info@nivonalmelo.nl en via telefoonnummer 0546 707 094. (eventueel bericht inspreken; u wordt dan zo spoedig mogelijk teruggebeld).

(Vertrek)adressen activiteitenkalender:

Beeklustpark:	Kinderboerderij/Stadsboerderij/Park: parkeren bij Ledeboerslaan 3, Almelo
Canisius:	Langs het Slot tussen Canisius en firma Toon Langeveld
Nivon-nus:	Smetanastraat 55A, Almelo
Ootmarsum:	Parkeerplaats hoek Oldenzaalsestraat en Wolfheze
Oude weverij:	Sluiskade NZ 14, Almelo
Schelfhorst:	Winkelcentrum Schelfhorst, Ingang oostzijde (optiek)
De Schouw:	Kerkplein 3, Almelo
Tijdelijk Natuurhus:	Deldensestr. 205, Almelo
Zwembad:	Het Sportpark, Sluiskade NZ, Almelo
Hagenborgh:	Tussen Wok en Action
Kriekenhaar:	Kriekenhaar 11, Bornerbroek
Meesterhuis:	Ypeloschoolweg, Ypelo
Fayersheide:	Walstraat, Vriezenveen
Noordikslaan:	Noordikslaan 47, Almelo
Korenmoen:	Korenmoen 'De Hoop', Nieuwstraat 71, Almelo

Hieronder vindt u de activiteitenkalender. De meest actuele versie vindt u op www.natuurhusalmelo.nl

Tip! De activiteitenkalender is uitneembaar, dus bewaren aan het prikbord kan!

NOVEMBER 2015

datum	activiteit	tijd	plaats/vertrek	aanmelding	vereniging	kosten
za 7	Scharrelkids 7 t/m 12 jaar: Nationale natuurwerkdag bij Krikkenhaar	10.00-15.00	Krikkenhaar 11	scharrelkids@natuurhus.nl 0546-866247	IVN	geen
za 7	Natuurwerkdag Fayersheide	9.30-13.00	Fayersheide	Maartje de Zeeuw (voorlopig 0546-825840)	IVN	geen
za 7	Dagexcursie naar de Gelderse Poort met nadruk op trekvogels, carpoolen en lunchpakket meenemen, Henk v.d. Aa en Henri Jansen	8.30-17.00	Zwembad	Henri Jansen 0546-870586	IVN	vervoerskosten
zo 8	Scharrelkids 4/5/6 jaar: Herfstplezier	10.00-12.00	Tijdelijk Natuurhus	scharrelkids@natuurhus.nl 0546-866247	IVN	€ 3
zo 8	Wandelen over schouwpaden tussen Almelo, Borne en Herthme, ca. 13 km	10.00	Slot Canisius	Hans Rijper f2hh.rijper@hetnet.nl	NIVON	vervoerskosten
do 19	Thema-avond over 'Observatoria in de USA'	20.00-21.30	Tijdelijk Natuurhus	www.astrona.nl	AstronA	leden gratis niet-leden € 3
za 21	Natuurwerkdag Fayersheide	9.30-13.00	Fayersheide	Maartje de Zeeuw 0546-825840	IVN	geen
za 21	Engberstrijkvenen Blauwe Kieken, rietganzen en de rest, Henk v.d. Aa	15.00-18.00	Zwembad	Henri Jansen 0546-870586	IVN	vervoerskosten
za 21	Wintermarkt/winterfair	12.00-16.00	Krikkenhaar	www.nivonalmelo.nl	NIVON	geen
wo 25	Informatieavond: Clematissen, Ton Hannink	20.00-22.30	De Schouw	www.almelo.groei.nl	Groei & Bloei	leden gratis niet-leden € 3

December 2015

datum	activiteit	tijd	plaats/vertrek	aanmelding	vereniging	kosten
za 5	Natuurwerkdag Fayersheide	9.30-13.00	Fayersheide	Maartje de Zeeuw 0546-825840	IVN	geen
do 10	Kerstbloemschikmiddag		Tijdelijk Natuurhus	www.almelo.groei.nl	AstronA	leden gratis niet-leden € 3
do 10	Sterrenkijkavond met diverse telescopen	20.00-22.00	Noordikslaan 47	www.astrona.nl		
zo 13	Scharrelkids, vanaf 7 jaar: Kerstknutselen	10.00-13.00	Tijdelijk Natuurhus	scharrelkids@natuurhus.nl 0546-866247	IVN	€ 3
zo 13	Scharrelkids 4/5/6 jaar: Kerstknutselen	10.00-12.00	Tijdelijk Natuurhus	scharrelkids@natuurhus.nl 0546-866247	IVN	€ 3
zo 13	Wandelen	10.00	Canisius	Hans Rijper f2hh.rijper@hetnet.nl	NIVON	vervoerskosten
wo 16 t/m 9 jan 2016	Kerstsalon Nivon-fotogroep		Openbare Bibliotheek Almelo	www.nivonalmelo.nl	NIVON	geen
za 19	Natuurwerkdag Fayersheide	9.30-13.00	Fayersheide	Maartje de Zeeuw 0546-825840	IVN	geen
zo 20	Eindejaarswandeling voor IVN leden				IVN	

JANUARI 2016

datum	activiteit	tijd	plaats/vertrek	aanmelding	vereniging	kosten
zo 10	Scharrelkids (7 t/m 12 jaar) Timmeractiviteit	10.00-12.00	Tijdelijk Natuurhus	scharrelkids@natuurhus.nl	IVN	€ 3
do 14	Scharrelkids (4 t/m 6 jaar) Zintuigen					
do 14	Kinderkijksterrenavond (ook voor volwassen kinderen) incl. koffie/thee/fris	18.30-20.30	Noordikslaan 47	www.astrona.nl	AstronA	leden gratis niet-leden € 3 ouders/begeleiders € 1
zo 17	Wandelen 11-14 km	10.00	Canisius	info@nivonalmelo.nl	NIVON	vervoerskosten

FEBRUARI 2016

datum	activiteit	tijd	plaats/vertrek	aanmelding	vereniging	kosten
12 t/m 14	Langlaufweekend Oderbrück (Harz)	nog niet bekend	nog niet bekend	avest104@gmail.com	NIVON	nog niet bekend
zo 14	Scharrelkids, bezoek aan bezoekerscentrum voor beide groepen	10.00-13.00	Tijdelijk Natuurhus	scharrelkids@natuurhusalmelo.nl	IVN	€ 3
do 18	Thema-avond Zonnwijzer maken incl koffie/thee	20.00-21.30	Tijdelijk Natuurhus	www.astrona.nl	AstronA	leden gratis niet-leden € 3
zo 21	Bouw je eigen telescoop	12.00-16.00	Tijdelijk Natuurhus	www.astrona.nl	AstronA	materiaalkosten € 40

Harry Kuiphuis, vrijwilliger pur sang

Jenny van Dorsten, IVN

“Als je lid wordt, moet je er ook wat voor doen”, was de boodschap die hij meekreeg van het IVN. Dat was niet tegen dovemansoren gezegd. Vanaf het allereerste begin, nu vijfendertig jaar geleden, zet Harry Kuiphuis zich belangeloos in als vrijwilliger voor het IVN.

In 1980 deed Harry Kuiphuis de groene cursus van het IVN en werd hij samen met zijn vrouw Yvonne lid. Het IVN is een werkvereniging. Harry kwam in de werkgroepen Tentoonstelling, Voorlichting en Vrijwillig Natuurbeheer. Het echtpaar Kuiphuis sliep met de dozen voorlichtingsmateriaal onder het bed en in de schuur werden pakketten zelfbouw-vogelnestkastjes gemaakt.

Het (afval)hout werd overal opgescharreld. De pakketten verkochten goed. Daarnaast controleerde Harry nestkasten voor het SOVON (Samenwerkende Organisaties Vogelonderzoek Nederland). Twee jaar later, in 1982, werd hij penningmeester van de afdeling Almelo van het IVN en bleef dat vijftien jaar lang. Op iedere penning werd gelet.

Actief op veel fronten

Het IVN heeft aan Harry Kuiphuis een rasvrijwilliger. Hij zegt niet gauw nee. Ook het natuurvriendenhuis Krikkenhaar maakt dankbaar gebruik van zijn diensten. Hij werkt er in het bos, doet onderhoudswerkzaamheden aan het gebouw en de inventaris. En samen met Yvonne is hij er regelmatig gastheer en gastvrouw oftewel huiswacht. Maar zijn vrijwilligersactiviteiten reiken verder. Bij het Landschap Overijssel is hij mentor. Hij begeleidt schoolgroepen, doet aan promotie met de infowagen en assisteert bij kinderactiviteiten. Hij leidt landschapsgidsen op, die excursies langs de ‘Doorbraak’ begeleiden. Al pratend komen er steeds meer werkzaamheden bij. Zo was hij bijvoorbeeld ook betrokken bij het planten van 10.000 bloembollen in de Idylle van Almelo-Noord.

Voldoening

Toen hij met pensioen ging, werd hij benaderd door Frank van Marle voor de heemtuin van het Tijdelijk Natuurhus aan de Deldensestraat. Elly Bruggeman deed het werk daar in haar eentje en het werd haar eigenlijk teveel. In eerste instantie kwam Harry haar tijdelijk bijstaan, maar hij kreeg er lol in. “Het geeft veel voldoening,” zegt hij. “Veel mensen hebben een raar idee van een natuurtuin. Ze denken dat het een verwaarloosd stukje grond is waar niets aan wordt gedaan. Niets is minder waar: er zit meer werk in dan in een gecultiveerde tuin; de planten zaaien

zich veel meer uit. Er is meer dierenleven, er zijn vlinders, zweefvliegen en bijen. Daar komen weer allerlei vogels op af.”

“Onkruid bestaat niet,” zegt Harry Kuiphuis. “Het is eigenlijk on(gewenst) kruid, zoals de Bolderik bijvoorbeeld, die giftig was en niet mocht worden mee gemalen bij het graan, want dat leidde tot maag- en darmklachten.” Kuiphuis is fel tegen bestrijdingsmiddelen, die zo eufemistisch gewasbeschermingsmiddelen worden genoemd. Ze worden absoluut niet gebruikt in de natuurtuin. Alles gebeurt met de hand, inclusief schoffelen en wieden. “De wilgen gaan we te lijf met de motorzaag en daar hoort dan ook weer gereedschapsonderhoud bij.”

Sociale contacten

Harry Kuiphuis geniet van het vrijwilligerswerk. Het houdt hem van de straat, zegt hij. Het sociale element vindt hij heel belangrijk. “Je spreekt veel verschillende mensen”. Een klein kritiekpuntje heeft hij wel. “Alles gaat tegenwoordig digitaal. De persoonlijke benadering levert meer op” zegt hij uit ervaring. Vrijwilligerswerk geeft hem een bredere blik op de samenleving. “Je voelt je waardevoller”. In één adem voegt hij daaraan toe dat hij al dat werk niet zou kunnen doen als zijn vrouw Yvonne het er niet mee eens was. Ze lacht, want ook zij maakt vele uren in het vrijwilligerswerk bij het Natuurhus.

Bescherm uw kostbare bezit

- Plaagdierbestrijding
- Houtwormbestrijding
- Bedrijfshygiëne

DIERPLAAG CONTROL
Specialist in preventie en bestrijding

Tel. 0546 563017
www.dierplaagcontrol.nl

Dierplaagcontrol heeft de volgende certificeringen:

KAD VCA EYM IPM

De Camellia, roos uit het verre oosten

Anne Nijs, Groei&Bloei

Voor de vroege bloei in februari trekt menig tuinliefhebber over de streep om een Camellia aan te schaffen. De mooie groene bladeren blijven ook in de winter groen, maar het is vooral de vroege bloei in februari die de struik in de huidige tuinen populair maakt. De prachtige witte, roze of rode bloemen zijn enkelbloemig, dubbelbloemig of gevuld.

De Camellia is een traag groeiende winterbloeiër. De plant is al bekend vanaf 1650 en heeft een rijke geschiedenis. Rond 1850 was de plant populair bij de elite die er kassen op nahielden. Vooral na de verschijning van de roman 'La dame aux camélias' van de Franse schrijver Dumas en de opera 'La Traviata' van Verdi kreeg de Camellia meer bekendheid. Tegenwoordig zie je de Camellia nauwelijks meer als kamerplant, omdat onze huizen 's winters te warm zijn.

Oorsprong

De Camellia komt oorspronkelijk uit Oost-Azië, uit Nepal, China, Korea, Japan en Vietnam. De struiken komen voornamelijk aan de kuststreken voor en in de hooggelegen beboste gebieden waarbij een hoge luchtvochtigheidsgraad heerst. Ze staan daar in goed doorlatende voedingsrijke grond, waar ze profiteren van het bladafval

van de grotere bomen in de omgeving.

In Nieuw-Zeeland is een groep rassen gekweekt die kou tot minus 10 graden verdragen en daarom ook goed bij ons in de tuin kunnen worden geplant. Van Camellia 'japonica' wordt gezegd dat duizenden cultivars hiervan afstammen. Deze soort is afkomstig uit China en is aan het begin van de 18de eeuw naar Europa gekomen. De meeste Camellia's die in Nederland verkrijgbaar zijn, zijn hybriden van de Camellia 'japonica'. Ze zijn vaak gekweekt om hun fraaie kleuren en/of winterhardheid. Alleen de herfstbloeiërs geuren, maar zijn meestal minder winterhard.

Er is heel lang geprobeerd een gele Camellia te kweken. Zonder resultaat. De kwekerswereld stond dan ook op zijn kop toen in China een paar jaar geleden een gele variant gekweekt was: Camellia 'chrysantha'.

Standplaats en verzorging

In ons land staat de Camellia het liefst in lichte, zure, humusrijke grond op een schaduwrijke beschutte plek. Het is dus geen zonneliefhebber, maar middagzon mag. De soort heeft geen behoefte aan veel mest, hooguit wat in de bloeitijd. Te veel mest geeft veel bladeren en weinig bloei. Op een gunstige standplaats kunnen Camellia's wel 15 m hoog worden.

Na de bloei begint de plant al gauw weer uit te lopen en knoppen te vormen. Vooral in het voorjaar en in de zomer mag de plant niet te droog staan. Snoeien is niet nodig, tenzij u de vorm van de plant wilt veranderen. Altijd na het tweede nieuwe blad aan een uitloper snoeien.

Knopafval ontstaat meestal door droogte.

De bloemen van Camellia's kunnen bevriezen bij een late nachtvorst. Maar bijna nooit allemaal. Alleen de bloemen die tijdens de vorst open zijn, zullen afvallen, maar na een paar dagen zullen er weer nieuwe knoppen opengaan. Staan Camellia's in de ochtendzon, dan hebben ze meer last van de vorst.

Mijn Camellia

Jaren geleden kocht ik een roze-rood bloeiende Camellia. Op een beschutte plaats in de tuin wachtte ik vol verwachting de bloei af in het eerstvolgende voorjaar. Dat viel erg tegen; er was geen bloem(-knop) te zien en de plant stond er armetierig bij. Na een paar jaar had ik er genoeg van. Dat kwam eigenlijk goed uit, want op de plek van de Camellia kwam een tuinhuis. Ik groef de plant op, liep er mee naar de groene bak en weg was de Camellia. Door het plaatsen van het tuinhuis veranderde een deel van de tuin. Ik dacht aan de zielige Camellia in de tuinafvalbak. Voordat ik het wist, had ik de plant weer opgediept en opnieuw een plek gegeven in de schaduw van een Cornus cousa. En het wonder geschiedde: de Camellia had het naar de zin, begon te groeien en knoppen te ontwikkelen. En ja hoor, in het voorjaar openden de knoppen zich tot prachtige bloemen. En dat elk voorjaar opnieuw. Ieder jaar haal ik uit het bos een klein beetje zure bosaarde en verwerk dat in de grond rondom de plant. Mijn Camellia belooft me dankbaar met haar bloemen.

Natuur geneest

Meidoorn als kalmeermiddel

Pierre Marnette, KNNV

Wie door de velden met heggen loopt of langs de bosranden met struikgewas heeft een grote kans meidoorn tegen te komen. Een struik die zo'n vier tot vijf meter hoog kan worden en die in het voorjaar, in mei en juni, bloeit met geurige roomwitte tot roze bloemen. De oude naam van meidoorn is *Crataegus oxyacantha*. *Oxyacantha* betekent spitse doorn.

Er zijn twee soorten, *Crataegus monogyna* en *Crataegus laevigata*. *C. monogyna* is de eenstijlige meidoorn; *C. laevigata* de tweestijlige. De eenstijlige meidoorn begint te bloeien met twee stijlen maar tijdens de bloei verschrompelt er een. Soms is een restant ervan nog in de bloem terug te vinden. Een ander kenmerk waarin de twee soorten van elkaar verschillen, is het blad. Bij de eenstijlige meidoorn is het blad ingesneden tot ongeveer de helft. De tweestijlige heeft een vrij stomp blad met kleine insnijdingen.

De eenstijlige meidoorn is de meest voorkomende soort in Nederland. Hij komt voor op vochtige tot droge, meer of minder voedselrijke grond. De soort wordt aangeplant in heggen, maar komt ook voor als struikgewas en in bossen.

De tweestijlige komt daarbij óók voor in de oostelijke helft van Overijssel en Gelderland. Hij voelt zich thuis op de vochtige matig voedselrijke gronden in loofbossen en struikgewas.

In Zuid-Limburg, Drenthe, Groningen en Friesland is deze tweestijlige variant een zeldzaamheid.

Geneeskrachtige werking

Als geneeskrachtig kruid staat meidoorn bekend als een kruid dat inwerkt op het hart en de bloedvaten.

Al honderden jaren wordt meidoorn gebruikt als middel bij hartritme stoornissen. Het zijn vooral de bloemen en de bloemknoppen die daarvoor gebruikt worden. Meidoorn wordt wel eens hartvaleriaan genoemd omdat het hartkalmerend is.

Meidoorn is een cardiotonicum, het ondersteunt de hartfunctie, doordat het de contractiekracht verhoogt van de hartspeer. Dat is gunstig bij een milde vorm van hartzwakte die vermoeidheid en kortademigheid geeft bij inspanning. Het verwijdt de kransslagaders waardoor de doorbloeding van de hartspeer en de zuurstofvoorziening van het hart verbetert. Het is ook een antioxidant van de vaatwand tegen vrije radicalen en schadelijke vetten.

Tevens verwijdt en verhoogt meidoorn de doorbloeding van de kleine bloedvaten en de hersenbloedvaten. Meidoorn wordt voorgeschreven vanwege zijn bloed-drukverlagende eigenschappen (hypotensivum). Eveneens is het een hypertensivum dat de bloeddruk verhoogd als die te laag is. Een aftreksel van gekookte bessen heeft een samentrekkende werking bij diarree.

Is meidoorn een wondermiddel? Nee, maar wel een veilig middel omdat het lang achtereen gebruikt kan worden zonder schadelijke effecten. Wat u nooit moet doen is zelf gaan experimenteren. Raadpleeg eerst uw huisarts of een natuurarts.

De groene bibliotheek

Truus Hoessler, Natuurhus

In een gezellig hoekje van het Natuurhus vindt u de Groene Bibliotheek. In de eerste plaats een verzameling boeken over natuur en milieu voor jong en oud. De basis voor deze verzameling zijn de boeken van de zes deelnemende verenigingen.

Het streven is een evenwichtige, actuele en aantrekkelijke collectie te hebben die een afspiegeling is van de aandachtsvelden van de zes verenigingen die samen het Natuurhus vormen. De collectie is bij elkaar gesprokkeld door vele speurtochten langs boekhandels, boekenmarkten en kringloopwinkels. Ook werd de collectie uitgebreid door boeken verkregen uit schenkingen. Naast boeken hebben wij ook tijdschriften, cd's, dvd's, puzzels, spellen, folders en zoekkaarten. Alle materialen worden gearchiveerd en geplaatst zoals ze ook in de Openbare Bibliotheek te vinden zijn. Het is de bedoeling dat er een digitale catalogus komt waar elk item gezocht kan worden op schrijver, titel, sisocode, trefwoord en ISBN. Wij hopen in de toekomst een uitleensysteem te kunnen koppelen aan onze collectie.

Wij hebben boeken over

- Natuurgebieden, dichtbij en ver weg
- De boerderij, het boerenleven, huisdieren
- Sterrenkunde, het heelal
- Tuinieren
- Milieubewust handelen en duurzaamheid
- Gezonde voeding en koken
- Groene activiteiten voor kinderen en volwassenen
- Creatief bezig zijn met natuurlijke materialen
- Flora en fauna
- Natuurfotografie en natuur schilderen
- Prentenboeken en verhalenbundels voor kinderen

Het doel van de bibliotheek

- Ondersteuning bij onze Scharrelkids-activiteiten. (thema-informatie, knutselideeën, themaverhaal)
 - Ondersteuning Groene Visite, door middel van fotoboeken en boeken van Rie Cramer met oude vertrouwde versjes, afbeeldingen van oude schoolplaten of een boek over vogels waarbij naast de afbeeldingen ook vogelgeluiden te beluisteren zijn.
 - Tentoonstellingen, zowel in als buiten het Natuurhus.
 - Bijdragen aan informatiestands van het Natuurhus bij diverse evenementen.
- Een mooi voorbeeld hiervan is de grote stand van het Natuurhus bij Almelo Allee op 20 september j.l. Naast algemene groene informatie, ook tijdschriften over het subthema 'gezonde voeding'.
- Het ondersteunen van medewerkers bij onderzoek, presentaties en vragen.

De bezoekers van het Natuurhus kunnen onze boeken en tijdschriften inzien en lezen of een mooie, interessante natuurfilm bekijken. Natuurlijk bestaat die mogelijkheid er ook voor de kinderen. Zij kunnen tevens een leuke puzzel maken of een leuk leerzaam spel spelen samen met u of alléén.

Vanuit de bouwcommissie

Ted de Jong, Stichting Natuurhus

In de bestuursvergadering op 3 februari 2015 is besloten af te zien van een twee verdiepingen gebouw en zich te concentreren op een eenlaags gebouw. De ontwikkelingen die noopten tot een ander ontwerp waren dat de bijdragen/subsidies van de gemeente en derden lager uitvielen dan eerder verwacht/toegezegd, dat de gemeente een andere invulling gaf aan de sectorale geluidscontouren waardoor het voor een restauranthouder niet meer interessant was om in het Natuurhus een restaurant te beginnen en omdat de financiële situatie bij de beoogd restauranthouder was veranderd.

In de maand januari is getracht andere restauranthouders en partijen te interesseren. Met een aantal (zorg)instellingen is nog contact waarbij wordt uitgegaan van een restaurant met een eenvoudige keuken. Inmiddels heeft de architect in samenwerking met de bouwcommissie en de inrichtingscommissie een nieuw ontwerp voor het Natuurhus gemaakt dat uitgaat van alleen een begane grond waarin een bergruimte voor de NME, een kantoor, een vergaderruimte, een grote voorlichtingsruimte, een wintertuin/expositieruimte, een toiletgroep, een bibliotheekruimte en een bar met een beperkte keuken is opgenomen. De architect heeft dit ontwerp inmiddels uitgewerkt tot bestek tekeningen. Deze tekeningen zijn de basis geweest om in gesprek te gaan met de gemeente voor het afronden van de bestemmingsplanprocedure en om te komen tot een omgevingsvergunning.

Deze tekeningen hebben tevens gediend om in gesprek te gaan met de aannemers en de installatiebureau's om te komen tot een raming van de complete realisatie van het Natuurhus, dus van alle leveringen en werkzaamheden.

Het gesprek met de aannemers en installateurs heeft plaatsgevonden op 13 mei. In dat gesprek is met de aannemers en installateurs afgesproken om eind juni een raming van de totale kosten te leveren. De hoogte van de eind juni ontvangen raming was een zeer onaangename verrassing voor de bouwcommissie en het bestuur. Tussen de raming van de aannemers/installateurs en het beschikbare bedrag van de stichting Natuurhus zit een financieel gat van vele honderdduizenden euro's.

De bouwcommissie heeft vervolgens een notitie met scenario's opgesteld om te proberen om het financiële gat te dichten.

De scenario's

1. de constructie van het gebouw vereenvoudigen en aanpassen zonder de uitstraling en de duurzaamheid uit het oog te verliezen.
2. het leveren van materialen door het Natuurhus
3. inzet van uren van vrijwilligers van het Natuurhus en van vrijwilligers uit de kaartenbak van de gemeente

4. het realiseren van bepaalde werkzaamheden in een latere fase.
5. meer tijd nemen voor de (af)bouw
6. het laten sponsoren van bepaalde materialen en werkzaamheden.

In de maanden september tot en met november zal in overleg met de architect, constructeur, aannemers/installateurs en inrichtingscommissie gewerkt worden aan een ontwerp dat voldoet aan de doelstellingen van de stichting Natuurhus en dat binnen een bepaalde budget gerealiseerd kan worden door de aannemers/installateurs. Bij dit budget zal nog een extra bedrag van de gemeente of derden nodig zijn.

Uitgangspunt is dat het casco van het Natuurhus gebouwd wordt door de aannemers/installateurs, dat bepaalde werkzaamheden naar de toekomst worden verschoven en dat de afbouw in grote lijnen wordt verricht door vrijwilligers.

Naar verwachting zullen voor het eind van 2015 de onderhandelingen met de aannemers/installateurs zijn afgerond en kan begin 2016 een gesprek plaatsvinden tussen het bestuur van de stichting Natuurhus en de gemeente Almelo over de realisatie van het Natuurhus. Inmiddels loopt de voorbereiding van de bestemmingsplan procedure door en naar verwachting zal het bestemmingsplan in het najaar van 2015 in de raad worden besproken.

Op 21 januari heeft een parkatelier plaats gevonden waarbij alle belanghebbende organisaties aanwezig waren.

Het parkatelier had tot doel om informatie met elkaar te delen en om afspraken te maken voor de verdere inrichting en invulling van het Hagenpark.

Naar aanleiding van het parkatelier heeft de stichting Natuurhus besloten de realisatie van het Hagenpark aan de gemeente over te laten, waarbij de stichting graag expertise wil leveren voor het ontwerp en voor de inrichting van het park en waarbij de stichting Natuurhus het onderhoud wil uitvoeren.

De voornaamste reden om de realisatie van het Hagenpark over te laten aan de gemeente is dat er zeer veel ontwikkelingen in het Hagenpark zijn waarbij veel partijen zowel inhoudelijk als financieel betrokken zijn. Het bureau Buitenzin is betrokken bij de ontwikkeling van het Hagenpark, in eerste instantie van een beleef- en beweegtuin nabij de huidige Hofkamp en de zorgwoningen van Sint Jozef. De realisatie termijn is afhankelijk van plannen van een aantal partijen rondom het Hagenpark.

Al met al een spannende periode wat betreft de realisatie van het Natuurhus en het Hagenpark.

Markthandel Hans Wesselink

Aardappelen en fruit

Ook voor Uw fruitmanden

Bestellingen worden ook thuis gebracht

Tel: 0546 822 523

GP

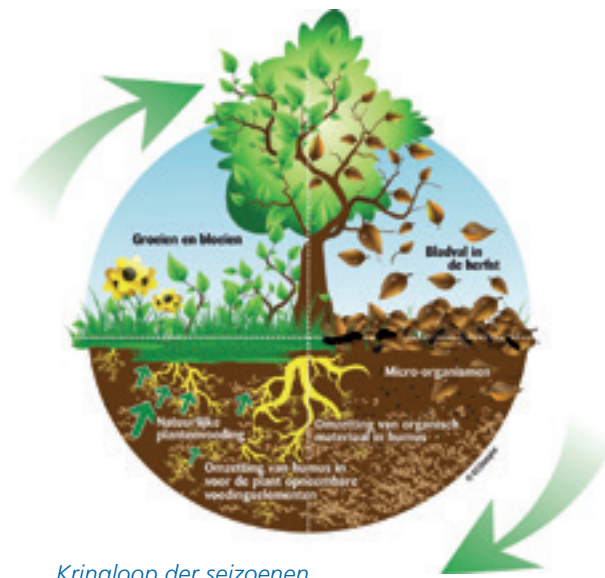
Kringlopen in balans houden

Martin Mulder, IVN

Geniet tijdens uw najaarswandeling van de herfst, verwonder u over de schoonheid van elk plantje en diertje, en wees u ervan bewust dat alles wat u waarneemt, is ontstaan door een miljoenen jaren durende wisselwerking tussen de natuurlijke kringlopen.

Als in de herfst het bladgroen zich terugtrekt, komen de mooiste kleuren naar voren. Deze overgang naar herfst-tinten is een jaarlijks terugkerend ritueel in de natuur en onderdeel van de kringloop der seizoenen. Na de herfst-verkleuring vallen de bladeren van de bomen, worden de reservestoffen in de wortels opgeslagen en komt het leven tot rust. Het zaad dat zich verspreid heeft, bereidt zich in de winter in de bodem voor op de kieming. En als er voldoende kou overheen geweest is, kan het in het voorjaar tot kieming komen en zorgen voor nieuw leven.

De natuur kan niet zonder kringlopen. In de ideale levensgemeenschappen van de natuur is er een goed evenwicht tussen geboren worden en dood gaan. Van elke levensvorm heeft een populatie een bepaalde omvang en verspreiding. Soms wat meer, soms wat minder. Elk leven, van de grootste olifant tot aan de kleinste bacterie, is onmisbaar in deze natuurlijke kringlopen.

Kringloop der seizoenen

Kringlopen

Een andere kringloop is die van het water. Als de waterkringloop doorbroken wordt, is het snel gedaan met het leven. Stel dat het water niet meer uit de oceanen zou verdampen en op land zou neerslaan in de vorm van regen of sneeuw, dan is leven niet meer mogelijk. Ook de dampkring rond de aarde is in feite een kringloop in evenwicht. Ze is ontstaan na een miljoenen jaren wisselwerking tussen planten die koolzuurgas (CO₂) opnemen en zuurstof (O₂) afgeven en dieren die de zuurstof gebruiken en CO₂ afgeven. Ook mensen hebben een levenskringloop in de tijd. We worden geboren, groeien op van kind tot volwassen, vinden werk, zoeken een partner, kopen een huis, krijgen kinderen, worden oud en sterven als het 'rondje' is volbracht. Onze kinderen hebben dan inmiddels het stokje overgenomen en doorlopen hetzelfde kringloopproces. Ieder op zijn eigen manier. Als een mens, dier of plant die levenscyclus altijd zo zal blijven en kunnen invullen, dan zal de soort zeer lang blijven bestaan.

Verweven met elkaar

Al die kringlopen ervaren wij als vanzelfsprekend. Maar in werkelijkheid zijn alle natuurlijke kringlopen op aarde uitermate kwetsbaar. Ze zijn ontstaan na een miljoenen jaren durend vormingsproces - adaptatie genoemd - waarin de dode en levende materie zo op elkaar ingespeeld zijn geraakt, dat er een soort van groot evenwicht is ontstaan. Al die te onderscheiden kringlopen hebben

De waterkringloop

een relatie met elkaar. Raakt er één verstoord, dan heeft dat invloed op de rest.

Zo is de mensen voor zijn kringloop afhankelijk van de samenstelling van de lucht. Als planten geen zuurstof meer aan de lucht zouden geven en de CO₂ zouden opnemen, dan zal langzaam het zuurstofgehalte dalen onder de huidige 21% en zullen we eerst allemaal met hoofdpijn rondlopen en later stikken. Ga maar eens op hoogte in de bergen wandelen, dan merk je in die ijle lucht wel hoe afhankelijk we zijn van die 'dampkring in balans'.

Scharrelkids

Yvonne Kuiphuis en Lynn Smit, IVN

Herfstplezier

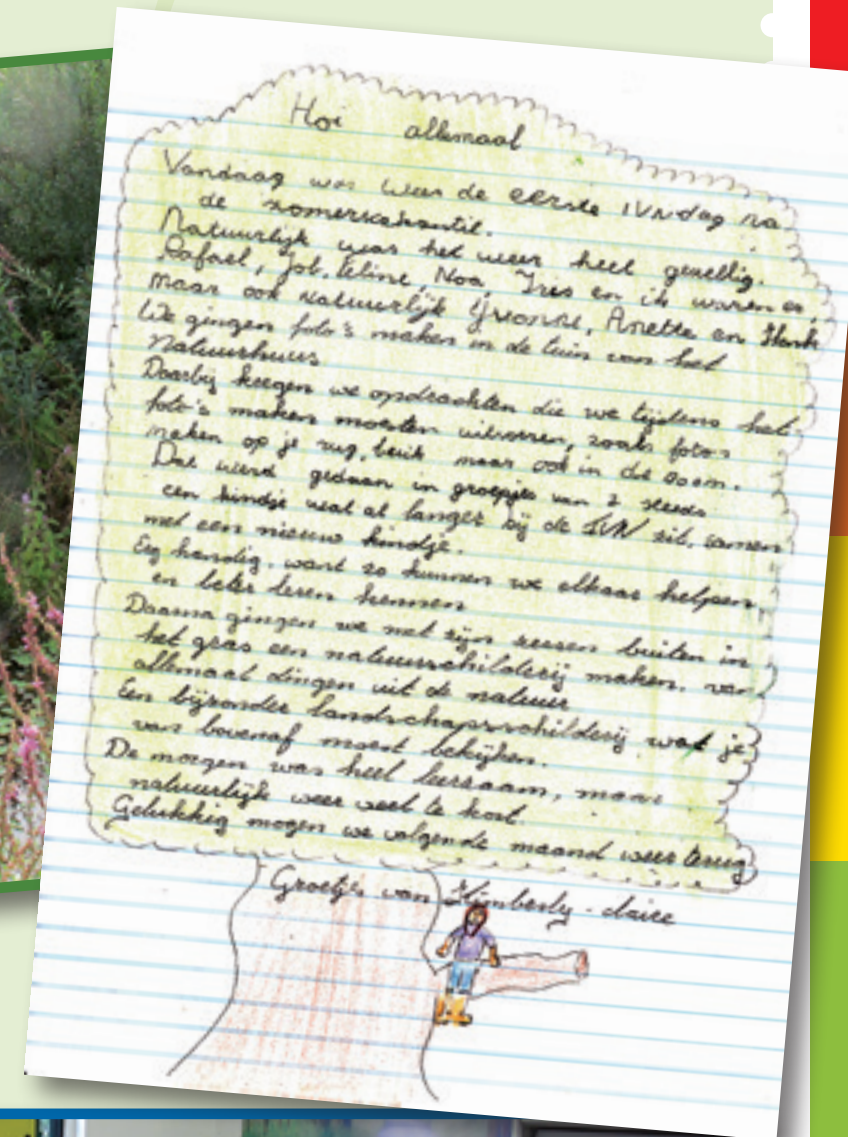
Kom samen met ons de mooie wereld van de herfst ontdekken.

In de herfst strooit de natuur heel veel moois uit over de grond: bladeren in allerlei kleuren, eikels, beukennotjes en nog veel meer. Hiermee en met klei gaan we dieren knutselen.

In de tuin kijken we welke dieren en insecten er in de herfst buiten leven en wat die doen. En we leven ons in in de bomen. Hoe voelt het om de wind door je takken te voelen blazen en je blaadjes te laten vallen?

N.B. deze activiteit is in plaats van de in de vorige editie genoemde activiteit Kabouterpad

Zondag 8 november voor kinderen van 4 t/m 6 jaar. Tijdelijk Natuurhus 10.00-12.00 uur.
Aanmelden kan tot 6 november.

Kerstknutselen

Van natuurlijke materialen gaan we mooie kerstversieringen maken. Zowel voor de jongere kinderen van 4 t/m 6 jaar als de oudere kinderen van 7 t/m 12 jaar hebben we een aantal leuke dingen bedacht om te knutselen. Binnen, in de warmte aan een grote tafel, maken we samen de mooiste Kerstversieringen om mee naar huis te nemen.

Zondag 13 december 10-13 uur
(beide groepen). Tijdelijk Natuurhus.
Aanmelden kan tot 11 december bij
scharrelkids@natuurhusalmelo.nl

Van de jonge natuurliefhebbers

Op safari in de natuur

De Scharrelkids zijn op 'safari' geweest. Zij gingen op pad in groepjes van twee met de opdracht 'maak een foto van de omgeving van het Natuurhus', zoals

1. Een selfie met iets natuurlijks dat jij leuk vindt.
2. Tegenstellingen zoals groot-klein, dik-dun, licht-donker.
3. Een dier.
4. Vruchten.
5. Verzamel afval in de omgeving en maak er een foto van.
6. Wat zie je als je op je buik ligt.
7. Wat zie je als je op je rug ligt.
8. Wat ziet een vogel vanuit de lucht?
9. Wat ziet bijvoorbeeld een kikker als hij omhoog kijkt?
10. Maak met de hele groep een natuurschilderij.

In deze fotocollage een greep van de vele foto's die de kinderen tijdens hun safari maakten.

Yvonne Kuiphuis

Vrienden van Natuurhus Almelo

Gouden vrienden van Natuurhus Almelo

- Accountantskantoor Wansink & partner
- BJZ.nu bestemmingsplannen
- Gemeente Almelo
- Huize Almelo
- Kees Smit Tuinmeubelen
- Mentink Advies
- Netwerkschool ROC van Twente
- Provincie Overijssel
- Rabobank Noord Twente
- Saxion HBO Bouwkunde
- Stichting Almelo Parkstad
- Stichting Plattelands Ontwikkeling Almelo
- Trivium Meulenbelt Zorg
- VanMarleWitbreuk BV
- Voskamp Zonnepanelen
- Waterschap Vechtstromen
- Woningstichting Beter Wonen
- Woningstichting St Joseph

Vrienden van Natuurhus Almelo

- Aannemersbedrijf J. ter Horst
- Aermast Holland BV
- AOC
- Asito
- Bartels Ingenieurs
- Benadvido
- Benchmark electronics
- Bibliotheek Almelo
- Bleekkerk
- BLM Architecten BNA –
- Bouwmeester Vastgoed
- Brusse & Masselink Advocaten
- Cogas Duurzaam
- Duurzaam Netwerk Almelo
- Engberink Technische Installaties
- Gebr. Löwik Bouw- en Betonbedrijf B.V.
- GGD
- Giesen architectuur
- Groen Links
- Han's Natuurvoeding
- Hegeman Bouw
- Hof 88
- Indiëcomité
- Installateur Van Kooten
- Kinderopvang De Cirkel
- Lions
- Löwik Installatietechniek
- Nielz
- Notariskantoor Bolding
- Pilkington glas
- Regio Twente
- Schröder Bouw Management
- Scoop
- Sensata
- Sesamacademie
- Slingerbeurs
- Soweco
- Stichting De Klup Twente
- Stichting Pioneering
- StraC Communicatieadvies
- Studio WDG
- Subsidie-adviesbureau Considium
- Twente Milieu
- UT Twente
- Wetenschapswinkel
- VAC Almelo
- Vereniging Vakopleiding Bouwberoepen Almelo en omstreken
- Weidevogel Reclameproducties
- Weppster
- Wessels Print en Sign
- Woningstichting Mijande
- ZorgAccent (Woonzorgcentrum De Hofkamp)

Wilt u ook VRIEND worden van het Natuurhus? Meld u aan via www.natuurhusalmelo.nl/vrienden.

Wie werken mee aan Natuurhus Almelo? Kijk op www.natuurhusalmelo.nl > organisatie voor meer informatie over het bestuur en de verschillende betrokken werkgroepen.

Niet weggooien

Heeft u het Natuurhusblad Almelo gelezen? Gooi het niet weg, maar leg het bijvoorbeeld in de wachtkamer van uw huisarts of therapeut of in de wachtkamer van een sportvereniging, wijkcentrum of bibliotheek. Zo hebben meer mensen leesplezier! Alvast bedankt voor uw medewerking!

Natuurhus Natuurhus Almelo

Het Magazine Natuurhus is een gezamenlijke uitgave van:

AstronA

AstronA (Astronomie onderwijs Almelo) is een groep van vijf enthousiaste amateur-astronomen die met hun interesse en kennis van sterrenkunde willen delen met jong en oud in en om Almelo. Zij geven lezingen en verzorgen lessen waarbij uiteraard ook telescopen niet ontbreken. Leden van AstronA kunnen deelnemen aan de activiteiten.

www.astrona.nl

Imkersvereniging 't Iemenschoer

't Iemenschoer is de imkersvereniging van Almelo en omstreken en is een van de 220 afdelingen van de Nederlandse bijenhoudersvereniging NBV. Hoofddoel is het bevorderen van de bijenteelt door onder andere voorlichting op scholen en markten, organisatie van thema-avonden en begeleiding van nieuwe imkers die naast een persoonlijk mentor traditiegetrouw hun eerste bijenvolk van de vereniging krijgen.

www.iemenschoeralmelo.nl

IVN

Het Instituut voor natuureducatie en duurzaamheid (IVN) is een vereniging van vrijwilligers en beroepskrachten die streeft naar meer natuur en een betere kwaliteit van het milieu, door middel van voorlichting en educatie. Almelo is een van de 180 IVN-afdelingen die in Nederland actief zijn. IVN Almelo organiseert cursussen en activiteiten. Leden ontvangen het kwartaalblad 'Mens & Natuur'.

www.natuurhusalmelo.nl

Groei & Bloei

Groei & Bloei maakt mensen bewust en enthousiast voor een groene omgeving in en rondom huis en in de natuur in het algemeen. De vereniging Groei & Bloei heeft landelijk 147 afdelingen. De afdeling Almelo en omstreken organiseert informatie-avonden, excursies, workshops, cursussen, plantenruildagen, open tuinenweekenden en buitenlandse tuinenreizen. Leden ontvangen het maandblad 'Groei & Bloei'.

www.almelo.groei.nl

KNNV

De Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging (KNNV) is een landelijke vereniging voor veldbiologie. De leden houden zich actief bezig met natuurbeleving, natuurstudie en natuurbescherming. KNNV organiseert excursies, lezingen, dia- en film-avonden. Er is ook een inventarisatiewerkgroep actief. Leden ontvangen het kwartaalblad 'Natura'. De afdeling Almelo bestaat al meer dan 100 jaar en was de eerste KNNV-afdeling in Twente.

www.knnv.nl/twenthe

Nivon

Nivon Almelo is een afdeling van het Nederlands Instituut voor Volksontwikkeling en Natuurvriendenwerk (Nivon). Het Nivon is er voor iedereen die zichzelf en anderen wil versterken in de zoektocht naar een eerlijke en groene toekomst. Leden ontvangen het kwartaalblad 'Toorts' en korting op het verblijf in Nivonaccommodaties in binnen- en buitenland.

www.nivon.nl

Vriend

Als vriend van de Stichting Natuurhus of als lid van één van de deelnemende verenigingen heeft u vele voordelen:

- U steunt het project Natuurhus, dat geld nodig heeft om het gebouw in het Hagenpark te kunnen realiseren.
- Deelnamemogelijkheid aan de lokale activiteiten van alle verenigingen tegen dezelfde voorwaarden als de leden.
- U kunt vrijwilliger worden bij een van de vele werkgroepen en u zo verdiepen in wat u interesseert.

- U ontvangt 4 x per jaar het gezamenlijke Natuurhus-magazine per post.
- U ontvangt periodiek een digitale nieuwsbrief.
- Gratis koffie, thee en fris (kleine groepen) in het Tijdelijk Natuurhus in 2015 (bij normaal gebruik, ter beoordeling van het bestuur).

Wilt u vriend worden van de Stichting Natuurhus voor minimaal € 24,- per jaar? Dat kan! Meld u aan als Vriend op de website www.natuurhusalmelo.nl/vrienden.

De Rabobank is een dichtbij-bank

Dit laten we tot uitdrukking komen door lokaal aanwezig te zijn in de samenleving, en hier ook onze bijdrage voor te leveren. Dat is het idee!

Altijd dicht bij u in de buurt!

Rabobank. Een bank met ideeën.

www.rabobank.nl/noordtwente
(0546) 83 88 00

VAN KOOTEN
DAK- EN INSTALLATIETECHNIEK

Compleet in installaties

AL SINDS 1920 DE ZORG VOOR UW WOON- EN WERKKLIMAAT

INSTALLATIE EXPERTS
VEELZIJDIG-BETROUWBAAR

VERWARMING AIRCO/LUCHT ELECTRO/BEVEILIGING LOODGIETERSWERK SANITAIR DAKBEDEKKING TECHNISCH BEHEER

Almelo Telefoon 0546 - 58 10 10 Nijverdal Telefoon 0548 - 62 20 19 Internet www.vankootenbv.net